

Rüstəm Elman oğlu Quliyev
AMEA Memarlıq və İncəsənət İnstitutu
dissertant
E-mail: painter 9713@gmail.com

ÇAĞDAŞ AZƏRBAYCAN TƏSVİRİ SƏNƏTİNƏ BİR BAXIŞ

Xülasə: Sovet dönəmində böyük uğurlar qazanan Azərbaycan təsviri sənəti çağdaş dövrümüzdə dünya təsviri sənətinə integrasiya olunmaqla böyük inkişaf yolu keçməkdədir.

Müstəqillik dövründə Azərbaycan rəngkarlığında, heykəltəraşlığında, qrafika-sında böyük sənətkarlar ordusu yetişmiş, onlar ölkəmizin üzləşdiyi problemləri, o sıradan Qarabağ müharibəsinin ağır-acılarını öz sənət əsərlərinə transformasiya edərək, Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmışlar.

Bu məqalədə 6 ustad rəssamın yaradıcılığına işıq salınır, onların keçdiyi sənət yolları incəlenir.

Açar sözlər: Azərbaycan, təsviri sənət, rəssam, heykəltəraş, tablo, abidə, memorial lövhə

Giriş. Təbiətin bir surəti olan təsviri sənət bir mənəvi okeandır, hər böyük bir sənət əsəri onun bir damlasıdır. Sənətçini tanımaq üçün onu görmək, sənət fikirlərini dinləmək önəmli deyil, onun əsərlərini bilici bir zəka və görücü bir gözlə izləmək önəmlidir. Sənətçinin ürək çırpıntıları, mesajları, yaşatdığı emosiyalar, çatdırdığı duyğular onun əsərlərində yatılı qalır. Sənət əsəri sənətçinin özünü (iç dünyasını) ifadə etməsindən başqa bir şey deyildir. Avstriyalı boyakar Qustav Klimt doğru bu-yurur (1):

Whoever wants to know something about me, they should look attentively at my pictures and there seek to recognize what I am and what I want

Hər kim mənə dair nəşə bilmək istəyirsə, tablolarıma diqqətlə baxmalı və orda kim olduğumu, nə istədiyimi arayıb tapmalıdır.

Mətn. Hər bir sənət əsəri “cəmiyyət, kommunikasiya, informasiya, bilik, qloballaşma” beşliyinin məntiqi sonucudur. Cəmiyyətdən qaynaqlanan hər boyakarlıq və heykəltəraşlıq əsəri kommunikasiya yolundan keçərək, qloballaşma (ümumiləşmə) yolu ilə irəliləyərək, cəmiyyətə bilik və informasiya ötürür. Rəna xanım Abdullayeva professor olaraq bu kommunikativ yanaşmanı ruscadan etdiyimiz tərcümədə belə dəyərləndirir (2, s.86): “*İnformasiya əslində bilikdir. Kommunikasiya biliyin ötürülmə mexanizmi, qloballaşma isə biliyin yayılmasının sonucudur. Və burada, deyəsən, gözlənilməz və son dərəcə önəmli bir sonuca gəlirik: çağdaş cəmiyyətdə informasiya axının çoxalması və informasiya önəminin çarpıcı biçimdə artmasının səbəbi qlobal-*

laşma deyil, tam tərsinədir. Beşinci informasiya inqilabı (kompüter, multimedia, internet) global bir dünyanın ortaya çıxmasının səbəbidir”.

Bu məqalədə sənətlə bağlı ingiliscə 6 sitat yer alır. Orijinalın ruhuna yaxın olması üçün məqalə müəllifi onları ingiliscə və özünün tərcüməsində azərbaycanca təqdim edir.

Fuad Salayev, xalq rəssamı

(Ulu öndərin üç abidəsinin müəllifi)

Professor, “Şöhrət” ordenli F.Salayev çağdaş Azərbaycanın ən tanınmış heykəltəraşları arasında yer alır. Onun əsərləri Azərbaycanda və xaricdə muzey, fond, qalereya və şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır.

F.Salayev ulu öndər H.Əliyevin iki abidə və bir büstünün müəllifidir. Bu əsərlər ulu öndərin şəxsi kimliyi və siyasi kimliyi ilə bağlı informasiyanı tamaşaçıya dolğun çatdırır, onun mənalı həyatını, ictimai-siyasi fəaliyyətini gələcək nəsillərə ötürmək, onları Vətən sevgisi ruhunda tərbiyə etmək baxımından önəm daşıyırlar.

DTX-nin Akademiyasında yerləşən “Şöhrət” muzeyinin qarşısında ulu öndərin ağ mərmərdən abidəsi qranit postament üzərində yerləşir. Bu, F.Salayevin şah əsəridir. Ulu öndərin düz duruşu irəliyə baxır, sol əli pencəyinin arxasında olduğundan görünmür, sağ əlinin dikili barmaqları Azərbaycan Konstitusiyasının kitabına toxunub. Obrazın gələcəyə qəti baxışı və şux duruşu tamaşaçıda Azərbaycanın gələcəyinə əminlik yaradır.

Bu abidədə heykəltəraşlıqla siyasi yanaşmanın sintezi müşahidə olunur. Əsərdən üç mesaj alırıq: ulu öndər Azərbaycanın sovet dönmündəki təhlükəsizlik orqanlarında yüksək postlar və rütbələr qazanıb; Azərbaycanın dövlət olaraq indiki və gələcək taleyi güvənli əllərdədir; Azərbaycanda qanunvericilik və dövlət quruculuğu Konstitusiya göstərişləri əsasında həyata keçirilir.

Abidənin unikal məzmunu və nəfis görünüşü var. F.Salayevin ulu öndəri canlı olaraq yaxından görməsi, onun xarakterini müşahidə edərək öyrənməsi əsərin sanballı heykəltəraşlıq örnəyi olaraq ərsəyə gəlməsində rolu danılmazdır. Qranit postamentin alt qatından abidənin ümumi uzunluğu dörd metrdir.

DTX-nin “Şöhrət” muzeyinin fəxri zalında H.Əliyevin Ali Baş Komandan olaraq büstü yerləşir. Büst abidəyə identik olaraq ağ mərmərdən hazırlanıb.

Natiq Əliyev, xalq rəssamı

(Memorial lövhələr heykəltəraşı)

Azərbaycanda dünyasını dəyişən şairlərin, yazarların, qəhrəmanların, elm və incəsənət xadimlərinin yaşadıkları binaların divarlarına memorial lövhə (xatirə lövhəsi) qoyulması sovet dönmündən yadigar qalmış gözəl bir ənənədir. Bu təqdir olunan sənət hadisəsi müstəqillik illərində daha intensiv davam edir. Çağdaş sənətimiz-

də memorial lövhə qurub yaranan usta heykəltəraşlardan biri xalq rəssamı Natiq Əliyevdir. Onun yaratdığı memorial lövhələr arasında üçünün üzərində dayanıq – “Şövkət Ələkbərova” (1996), “Mirvari Dilbazi” (2004), “Cabir Novruz” (2006).

Xalq artisti, gözəl müğənni Şövkət xanım Ələkbərovanın memorial lövhəsində bu sənət adamının xanım-xatın görünüşü, gələcəyə yönələn gülümsər çöhrəsi, gur saçları, sırğası, sol əlinin çənə altında xanımyana qoyuluşu, sağ əlinin bədənə önünə ədəbyana yerləşməsi diqqət çəkən məqamlardır. Mərmərdən düzəldilən bu memorial abidə heykəltəraşın ən uğurlu bir neçə əsərindən biridir. Abidəni yaxından seyr edən tamaşaçı öz önündə çağdaş Azərbaycan xanımının – bütün Azərbaycanın mahnı və təsniflərini sevdidi bir sənətçinin daşlaşan təsvirini görür. Heykəltəraş həm obrazın görünüşünü, həm də xarakterini mərmərə ötürə bildiyindən əsərə baxan hər seyrçi mərmərdən onlara Şövkət xanımın boylandığını asanlıqla görə bilir. Obraz qadın olduğu üçün o, tamaşaçıya baxmır, ədəbyana olaraq yanakı baxır. Obrazın gülümsər baxışına daşda can vermək hər heykəltəraşa qismət olan sənət prosesi deyil.

Natiq Əliyevin bu memorial əsərindən gözəllik, ədəb, əxlaq süzülür. Sənət əsəri belə olur. Türkiyəli sənətsünas alim Bayram Akdoğan yazır ki, “*Sənət və əxlaq bir-birindən ayrı anlayışlardır, fəqət bu iki anlayış incəlik və gözəllik ifadə etmək baxımından bir-birinə çox yaxındır. Sənət gözəl olan şeydir, əxlaq da gözəllikdir və gözəl olan şey də sevilir*” (3, s.109).

Yer üzünün sərgilədiyi gözəllikləri incəsənət mənsubları olan bəstəkarlar, rəsamlar, heykəltəraşlar, incəsənətə dogma olan şairlər qədər heç kəs dərin duya bilmir, dəyər verə bilmir, bu gözəlliklərin, verdiyi gizli mesajları anlaya bilmir. Bu nadir insanlar onları idrakla yox, ruhun gücü və işığı ilə duya bilirlər. İnsanı, özəlliklə sənət adamını böyük edən ruhunun böyüklüyüdür, ayrı heç nə deyil. Dahi italyan heykəltəraşı, rəssamı Mikelancelo ruhun sənət üçün böyük önəmini qabardaraq yazırdı ki (4):

My soul can find no staircase to Heaven unless it be through earths loveliness.

Ruhum yer üzünün gözəlliyindən keçmədən Göylərə bir nərdivan tapa bilmir.

N.Əliyev 2004-cü ildə xalq şairi Mirvarid xanım Dilbazinin xatirə lövhəsini yaradır. Yaşadığı binanın divarına həkk olunan isti rəngli qranit lövhə üzərində şairənin kəlağayısı demək olar ki, obrazın fonunu ağuşa alır. Sənət adamının sağ əli dizinin üstünə, sol əli isə boğaz nahiyəsində örpəyini tutmuş durumda verilir. Obrazın milli baş örtüsü olan kəlağayı ilə rəssam onun xalq şairi olmasına, əli ilə örpəyini tutması ilə onun həya əhli olmasına eyham vurur. Biz bilmirik, heykəltəraş bu iki jesti qranit üstündə canlandıranda ilhama gəlib ya yox, amma bir seyrçi olaraq biz bu sənət işindən ilham alırıq. Salvador Dali tam yerində buyurur ki (5):

A true artist is not one who is inspired, but one who inspires others.

Gerçək bir rəssam ilham alan deyil, başqalarına ilham verəndir.

Xalq şairi Cabir Novruzun memorial lövhəsində şairin obrazı çələng çərçivənin

içində verilir. Bürüncdən hazırlanan abidənin fonunda şairin “Ey həyat, sən nə qəri-bəsən”, “Sağlığında qiymət verin insanlara”, “İnsanları tanımaq olmur” kimi şeirlə-rin adları həkk olunub.

Portretin aşağısında vərəq, kapitel, mürəkkəb qabı, lələk təsvir olunub ki, bunlar şeirin, poeziyanın, poetik yaradıcılığın simvolları sırasında yer alır. Şairin bürüncdən boylanan obrazından gəncliyinin sıcaq dolu, alovlu illərdəki çağları sızılır. Bunun da simvolik mənası var. O da budur ki, şairlərin ruhu həmişə cavan olur, ahıl yaşları-na çatsalar da. Heykəltəraş demək istəyir ki, şairlər qocalmır, fizioloji anlamda qo-calsalar da. Şairin bu fonda memorial lövhəsi gənclik illərində şeirlər oxuyan çağının daşlaşan formasıdır.

Yuxarıda xatırlanan 3 obrazı daşlara köçürüb onlara ifadəlilik verən N.Əliyevin istedadı və gərgin əməyidir. Sənətçinin istedadını üzə çıxaran, onu parladan, ona ya-rarlı bir biçim verən yalnız sənətçinin gərgin əməyi və yaradıcı axtarışlarıdır. Mike-lancelo vurğulayırdı ki(6):

Every block of stone has a statue inside it and it is the task of the sculptor to discover it.

Hər mərmər parçasının içində bir heykəl var və heykəltəraşın vəzifəsi onu aşkar etməkdir.

Siruz Mirzəzadə, xalq rəssamı

(“Mələklər də deyir, Qarabağ Azərbaycandır”)

Müstəqillik dönəmində Bakıda, Fransada və Türkiyədə fərdi sərgilər keçirən, əsərləri muzey və şəxsi kolleksiyalarda saxlanılan, professor, xalq rəssamı Siruz Mirzəzadə yaşlı nəslə mənsub istedadlı rəssamdır.

O, müstəqillik illərində qadın mövzusunə dair bir çox tablolar yaratmışdır. “Pi-şiklə qız”, “Sevgililər”, “Mavi geyimli qız”, “Rəfiqələr”, “Qırmızı paltarda”, “Ağ qız”, “Qara şlyapalı qız” bu tip rəsm əsərlərindəndir. “Sarı fonda”, “Qırmızı mənzə-rə”, “Eyvanda”, “Bahar” mənzərə janrına, “Balıqçı və balıq”, “Söhbət zamanı” mə-işət janrına, “Rəssam və model”, “İkiüzlü insan”, “Qızmar günəş altında”, “Ünsiy-yət”, “Adəm və Həvva” isə tematik tablo janrına aid rəngkarlıq əsərləridir. Rəssamın bu janrlarda çəkdiyi başqa əsərləri də var.

S.Mirzəzadə 2022-ci ildə Bakıda “Şuşa ili” qrup sərgisinə “Mələklər də deyir, Qarabağ Azərbaycandır” tematik tablosu ilə qatılmışdır. Ürəklərində qırmızı nöqtə-lər olan ağ bədənli, boz iki qanadlı mələk ney çalır. Ayrı-ayrı istiqamətlərə yönələn neyin biri qırmızı, biri isə qarıdır. Qanadsız, dümağ olan üçüncü mələk də ney çalır, qırmızı nöqtələri olan qara bədəni ilə.

Bu üç mələyin arasında Xarıbülbül, minarələr və başqa yerlər olmaqla Qarabağ elementləri yer alır. Mələyin birinin əlləri dümağ, ikincininki ağdır, üçüncü mələyin əlləri görünür. Üç mələyin ağ başları tünd mavi səmanın alt qatına dayanıb. Mələk-lərin uzun gövdələri açıq mavi səmanın içindədir. Əsərin məzmun və koloriti zəngin-

dir. Səma – ənginliyin, mələklər – paklığın, Xarıbülbul – Şuşanın simvollarıdır. Tablonun bir mesajı var, o da budur ki, yerdəki ədalətsevər insanlar kimi, göydəki pak varlıq olan mələklər də Tanrının razılığı ilə Qarabağ torpağını Azərbaycan torpağı sayırlar və bunu bir mərasim olaraq bayram edirlər.

Kamil Əliyev, xalq rəssamı
(*Xalçaçı-rəssam olaraq*)

Yaradıcı həyatını portret xalçalara həsr edən K.Əliyev xalq rəssamı Lətif Kərimov məktəbini keçən ilk rəssamdır. O, 1998-ci ildə Heydər Əliyevin portretini xalça üzərində yaratmışdır. Rəssamın uğurlu işlərindən sayılan bu portretin arasahəsində kiçik, incə görkəmdə gül-çiçək ornamentləri yer alır. Obrazın dalğın baxışlarında səbir, soyuqqanlılıq, mənlik duyğusu, əngin təfəkkürün cizgiləri görünür.

Portretin ana haşiyəsi istər rəng, istərsə də naxış baxımından əsərin ümumi görüntüsü ilə harmonik olaraq səsləşir. Qızılı, yaşıl, ara-sıra çəhrayı tonlarda görünən keçidlər, səkkizguşəli elementlər əsərdəki ümumi kompozisiyanı məntiqi olaraq təməmləyir.

K.Əliyev 2004-cü ildə ulu öndərin digər bir portretini xalça üzərində yaradır. Burada təsvir olunan obraz quruluş baxımından öncəkindən fərqlənir. Arasahələrdə yerləşdirilən gül bitkidən alınan incə naxışlara alınıb. Öncəki portretə olduğu kimi, bu portretin də aşağısında dördbucaqlı xonça var, hər ikisinin ana haşiyəsində eyni quruluşlu naxışlar işləkdir.

Bu iki xalça-portretini bir-birindən ayıran odur ki, birincidə ulu öndərin general obrazı, ikincidə isə əlləri çarpazlı olan mülki obrazı yaradılıb, kolorit və rəng həlləri də fərqlidir. Belə ki, ikinci xalça-portretə daha çox qızılı tonları olan rənglər, birinci xalça-portretə isə daha çox yaşıl rəngin incə tonları işləkdir.

Kamil Əliyev 2001-ci ildə akademik Zərifə xanım Əliyevanın xalça portretini ərsəyə gətirir. Arasahədə bitkidən alınan kiçik-kiçik naxışlarla əhatələnən portretə obrazın xoş notlar çiləyən güləruz çöhrəsi diqqət çəkir. Zoğalı səth üzərində kiçik gül-çiçək ornamentləri xalçaya çökən xarakterin, gözəl auranın tutumunu bir az da artırır. Portretin aşağı bölümündə yerləşən xonça əsərin görüntüsünü baxımlı edir, milli element kimi ona dolğun bir məna qatır.

Rəssam 1991-ci ildə Atatürkün obrazını xalçaya köçürür. General görkəmində verilən bu türk liderinin nurlu siması, qürurlu, prinsipial baxışı, arxaya daranan saçları xalçada yer alır. Ana haşiyədə sürməyi yerliyin üzərində bitkidən alınan naxışların səkkizguşəli elementləri yerləşir, bala haşiyələrdə isə ümumi kompozisiyanın quruluşunu zəiflətməmək üçün açıq-qızılı tonlara yüklənən çox incə gül və yarpaq naxışları görünür.

K.Əliyev 1996-cı ildə xovlu xalçada Atatürkün yeni portretini fərqli formatda işləyib hazırlayır. Arasahədə türk lideri ağ hərbi geyimdə, əlləri arxada olmaqla çarpazlı durumda verilib. Obrazın uzaqlara dikilən baxışı onu qürurlu və canlı edir. Qı-

zılı yerlik üstündə buta ağ geyimdəki obrazı parlaq edir. Sadalanan xalçalara səpələnən rənglər sənətçinin “qəlb”, “ruh”, “əl” üçlüyündən süzülən, söz ilə deyilə bilməyən duyğuları dinləndirən sənət silahlarıdır. Bu üçünə güc verib yönləndirən ingiliscə “imagination” olan “xəyal gücü”dür. Şübhəsiz ki, xəyal gücü yüksək olan sənətçinin ortaya qoyduğu sənət əsəri yüksək olur, xəyal gücü zəif olanınkı isə zəif olur. Sənətə dair dərin fikirlər söyləyən dahi Albert Eynşteyn yazırdı ki (7):

Imagination is more important than knowledge. For knowledge is limited, whereas imagination embraces the entire world, stimulating progress, giving birth to evolution.

Xəyal gücü bilikdən daha önəmlidir. Çünki bilik məhdud olur, xəyal gücü isə bütün dünyanı qucur, tərəqqiyə maraq doğuraraq, evolyusiyaya həyat verərək.

Eldar Mikayılzadə, xalq rəssamı

(Xalçaçı-rəssam olaraq)

Müstəqillik dönəmində məzmunlu yaradıcılıq yolu keçən, öz iş manerası ilə seçilən xalçaçı-rəssam E.Mikayılzadə diqqət çəkən sənətkarlardan biridir. O, bir çox tanınmış insanların xalça üzərində portretlərini yaradıb. Belə ki, 2003-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin xalça portretini hazırlayır. Kürsüdə oturan ulu öndər obrazı bütün arasahəni tutur, ana haşiyə isə arasahəni çərçivəyə alır. Arxa fonda Azərbaycanın dövlət atributları, təbiət təsviri ümumi kompozisiyanın elementləri arasında yer alır. Haşiyədən sıraya düzülən bəzək elementlərini, kiçik gül və yarpaq naxışlarını özündə birləşdirən bala haşiyə arasahədə verilən məzmunu tamamlayır.

E.Mikayılzadə 2008-ci ildə ulu öndərin yeni xalça portretini toxuyur. Onun kompozisiyası öncəkindən fərqlənir. Arasahənin ortasında obrazın qürur verici görünüşü diqqət çəkir. Arxa fonda ayrı-ayrı memarlıq abidələri ilə rəssam Azərbaycanın qədim diyar olduğunu, tarix dolu keçmişini tamaşaçının gözü önündə canlandırır. Portretin aşağısında bitkidən alınan bəzəklər, səkkizguşəli göl əsərdəki kompozisiyasının məntiqi sonudur. Bəzəklər – göz oxşayan Azərbaycan təbiətinin, səkkizguşə isə Azərbaycan bayrağının rəmzləridir.

Rəssam müstəqillik illərində şeyxülislam A.Paşazadənin xalça portretini yaradır. Arasahədə obrazın yan görünüşü təqdim olunur. Önündə Quran olan, əlində təsbeh tutan obrazda dini liderə xas özəlliklər sərgilənir. Əsərin arxa fonunda islamın atributlarından olan məscidlər, ərəbcə yazılar gözə çarpır. E.Mikayılzadənin xalça əsərlərində milli ruh, milli-mənəvi dəyərlərə bağlılıq hiss olunur. Müraciət etdiyi rənglər isə mənəvi dünyamızın carçılarıdır. Müstəqillik dönəmində yaratdığı əsərlərindən bir neçəsinin adını çəkirik, “İslam”(1992), “Təbriz” (1993), “Bürclər” (1994), “Xilaskar”(1995), “Üç din”(1998), “Səttar” (1999), “Şəbi-hicran” (2006), “Yaranış” (2010), “Kəhkəşan” (2011).

Mirnadir Zeynalov, xalq rəssamı
(1942-2021)

Abşeron Rəngkarlıq məktəbinin görkəmli nümayəndəsi olan M.Zeynalovun yaradıcılığında daha çox Abşeron mənzərələri yer alır. “Tək ağac”, “Köhnə kənd” əsərlərini realizm üslubunda çəksə də, sonralar abstrakt tablolar çəkməyə başlamışdır. Çəkdiyi portretlərə çökən lirik mənzərə, rəng bolluğu tamaşaçının diqqətini özünə çəkərək, onu duyğulandırır. Rəssam rənglərin dili ilə əsərin iç dünyasını üzə çıxarır, obraz ilə seyrçi arasında dialoq yaradır. Sadalan iki əsərdə abstrakt görüntülərdən tutmuş çağdaş dünyanın problemlərinə qədər məsələlər təsvir olunur.

Janrından asılı olmayaraq, M.Zeynalovun hər bir tablosu tamaşaçını düşündürür, ona informasiya ötürür. Bu iki aspekt tablonun sənət əsərinə çevirir. Başqa sözlə, sənətin elm ilə bədii nikahından sənət əsəri ortaya çıxır. Yəhudi kökənli sovet heykəltəraşı Naum Qabo demişkən (8):

Art and science are two different streams which rise from the same creative force and flow into the same ocean of the common culture, but the currents of these two streams flow in different directions.

Sənət və elm eyni yaradıcı gücdən çıxan və eyni ortaq mədəniyyətin okeanına axan iki fərqli çaydır, ancaq bu iki çayın axını fərqli istiqamətlərdən qaynaqlanır.

M.Zeynalov öz tablolarını əlvan rənglərlə boyayan, onlara abstrakt format və oynaq ritm verən, emosional və ekspressiv simvollar ötürən sənətkardır. Bu sənət xüsusiyyətləri əsərin bədii tutumunu və yararlığını yüksəldir, əsərə çökən ideyaya orijinallıq bəxş edir. Bunları xalq rəssamının istedadı və zəhməti, arası kəsilməz sənət axtarışları, bacarıqlı icra texnikası aşkara çıxarır. Onun əsərləri bu sənət metodu hesabına tamaşaçıya ilham verir, onu duyğulandırır, rəng duyumu isə tamaşaçının bir-başə ruhuna təsir edir. Tamaşaçı o zaman sənət nümunəsinə valeh olur ki, oradakı rənglər tamaşaçının ruhu ilə danışa bilir.

Xalq rəssamı Mirnadir Zeynalov dünyasını dəyişəndən sonra 2022-ci ildə onun 60-dan çox əsərinin toplandığı mötəbər bir sərgi keçirildi. Bu əsərlər Milli İncəsənət Muzeyində, Dövlət Rəsm Qalereyasında, rəssamın öz qalereyasında, şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır.

Mövzunun aktuallığı

Çağdaş təsviri sənətimizdə əməyi keçən 6 ustad rəssamın yaradıcılığını rəssam olan bir sənətşünas dissertantın incələməsi mövzunun ilk aktuallığıdır. Dörd böyük rəssamın, bir böyük fizika aliminin ingiliscə sitatlarının azərbaycanca tərcüməsi ilə təqdim edilməsi mövzunun aktuallığına aktuallıq qatır.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.** Klimt
2. Абдуллаева Рена, Проблема художественного стиля в информационной культуре, Баку "Элм", 2003, 256 с.
3. Akdoğan B. Sanat, sanatçı, ahlak, İstanbul, Sarmal, 2018, 346 s.
4. <https://www.brainyquote.com / Quotes / Michelangelo>
5. <https://www.goodreads.com / Quotes by Salvador Dali>
6. <https://www.brainyquote.com / Michelangelo Quotes>
7. <https://www.invajy.com / 110 Albert Einstein Quotes>
8. <https://www.libquotes.com/ Naum Gabo Quotes>

Rustam Elman oğlu Guliyev

AN OVERVIEW OF CONTEMPORARY AZERBAIJANI FINE ART

Summary : Azerbaijani fine art, which achieved great success in the Soviet era, is taking a great path of development by being integrated into world fine art in our modern era.

During the period of independence, a great army of artists grew up in Azerbaijan's painting, sculpture and graphics, they transformed the problems faced by our country and the pain of the Karabakh war into their works of art and conveyed the truths of Azerbaijan to the world community.

This article sheds light on the creativity of 6 master artists, their artistic paths are detailed.

Key words: Azerbaijan, fine art, artist, sculptor, tableau, monument, memorial plaque

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 16.09.2023